

Regeringens udspil til potentielle arealer til energiparker i Norddjurs Kommune

23/9168 Åben Sag

Sagsgang

MTU, ØK, KB

Sagsfremstilling

Regeringen offentliggjorde i oktober 2023 vedlagte udspil ”Klimahandling - sammen om mere grøn energi fra sol og vind på land”, som omfatter 32 arealer til potentielle energiparker. To arealer ligger i Norddjurs Kommune ved Fannerup og Hevringholm.

En energipark beskrives som større arealer, hvor der kan ske en hurtig udbygning af flere forskellige vedvarende energiteknologier. Ifølge det vedlagte lovforslag fra februar 2024 om statslige udpegede energiparker kan et areal udpeges som energipark, hvis det forventes at kunne rumme vindmøller, solcelleanlæg eller en blanding heraf med en samlet årlig elproduktion på minimum 100 GWh, og at nationale interesser ikke går afgørende imod udpegningen. En elproduktion på minimum 100 GWh svarer i praksis til ca. seks større vindmøller eller 100 ha solceller på nuværende tidspunkt.

Samtidig med offentliggørelsen af udspillet i oktober 2023 iværksatte Regeringen en dialog med de berørte kommuner. Efter dialogen vil aftalekredsen træffe beslutning om hvilke arealer, der skal udpeges til energiparker.

Der skal i denne sag tages stilling til, om

- der er opbakning fra Kommunalbestyrelsen til de potentielle energiparker ved Fannerup og Hevringholm
- Kommunalbestyrelsen ønsker, at der arbejdes videre med muligheder for placering af PtX-anlæg og/eller virksomheder med andre særlige behov for tilknytning til energiparkerne
- Kommunalbestyrelsen selv vil planlægge for arealerne eller om der efterspørges statslig planlægning.

Baggrund og hidtidig proces

I 2022 vedtog et bredt politisk flertal i ”Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022”, at der skulle gennemføres en screening for at identificere et antal områder, der potentielt var egnede til større energiparker på land. I juni 2022 inviterede den daværende Indenrigs- og Boligminister kommuner og VE-opstillere til at indsende forslag til arealer, der kunne være egnede. Norddjurs Kommune indsendte ikke forslag til arealer til potentielle energiparker, men der blev indsendt to arealer af en VE-opstiller ved henholdsvis Hevringholm og Fannerup.

Det er således med baggrund i ovenstående, at Regeringen i oktober 2023 offentliggjorde vedlagte udspil ”Klimahandling - sammen om mere grøn energi fra sol og vind på land” omhandlende 32 arealer til potentielle energiparker.

Plan- og Landdistriktsstyrelsen sendte de 32 arealer til potentielle større energiparker på land i offentlig høring fra den 10. oktober til den 14. november 2023. Høringen skete på baggrund af et politisk ønske og var ikke en lovpligtig høring i forbindelse med en planproces. Der blev ikke sendt breve direkte til de berørte lodsejere og/eller naboer til arealerne til potentielle energiparker. Høringsbrev mv. er vedlagt. Plan- og Landdistriktsstyrelsen har orienteret om, at der i forbindelse med den offentlige høring indkom tre høringssvar som vedrørte Fannerup og Hevringholm. De tre høringssvar er vedlagt.

Regeringen åbnede i efteråret 2023 op for indmelding af yderligere forslag fra opstillere og kommuner om arealer til potentielle energiparker med frist den 4. december 2023. Her blev der indmeldt yderligere fire arealer i Norddjurs Kommune; ved Bjørnholm/Nygård, Sdr. Homå, Kastbjerg, samt et areal i tilknytning til arealet ved Hevringholm. Plan- og Landdistriktsstyrelsen har på webinar den 21. februar 2024 informeret om, at der er afsat ca. tre måneder til dialog med kommunerne om disse ny-indmeldte arealer. De forventer at indkalde forvaltningen til første møde ultimo marts/primò april for en afklaring af Kommunalbestyrelsens opbakning til de ny-indmeldte arealer ved udgangen af maj. Kommunalbestyrelsen vil således blive forelagt en særskilt sag vedrørende de fire ny-indmeldte arealer.

Lovforslaget om statslige udpegede energiparker er sendt i høring fra 5. februar til 4. marts 2024. Lovforslaget åbner op for den statslige udpegning af energiparker samt for ændringer i en række andre love for at skabe lempeligere vilkår for planlægning for energiparker. Lovforslaget udpeger

ikke specifikke arealer til energiparker men skaber alene retsgrundlaget for, at staten senere kan udpege arealer som energiparker og den efterfølgende planlægningsproces for energiparker.

Dialog med Plan- og Landdistriktsstyrelsen

Samtidig med offentliggørelsen af udspillet i oktober 2023 iværksatte Regeringen en dialog med de berørte kommuner. Dialogen er i praksis foregået mellem forvaltningen og Plan- og Landdistriktsstyrelsen.

Dialogen havde jf. vedlagte webinar fra oktober 2023 bl.a. til hensigt at afklare

- om arealerne er egnede til energiparker
- om der vil være muligheder for placering af PtX-anlæg og virksomheder med andre særlige behov for tilknytning til energiparker
- om der er særlige lokale interesser
- om der er opbakning fra Kommunalbestyrelsen
- om kommunen selv vil planlægge for arealerne eller om kommunen efterspørger statslig planlægning.

Forvaltningens bemærkninger

Fannerup og Hevringholm

De to arealers afgrænsning fremgår af vedlagte høringsdokument fra Plan- og Landdistriktsstyrelsens offentlige høring. Arealet ved Hevringholm er ca. 193 ha., og arealet ved Fannerup er ca. 325 ha. Arealerne er indmeldt af VE-opstiller, og der er indmeldt både solcelleanlæg og vindmøller i begge projekter.

Forvaltningen henleder opmærksomheden på, at der i december 2023 af samme opstiller blev indmeldt yderligere et areal på ca. 500 ha. i tilknytning til ovennævnte areal ved Hevringholm, men at der i nærværende sag alene skal tages stilling til ovennævnte areal på ca. 193 ha.

En screening fra høringsdokumentet viser, at de to projekter er omfattet af en række nationale og lokale arealinteresser.

VE-opstiller har tidligere ansøgt kommunen om igangsætning af planlægning for solcelleanlæg ved henholdsvis Hevringholm og Fannerup, og Kommunalbestyrelsen har den 18. april 2023 taget stilling til de to arealer:

- For Hevringholm-arealet besluttede Kommunalbestyrelsen, at der skulle ske en reduktion fra ca. 193 ha. til ca. 20 ha., primært med baggrund i bevaringsværdigt landskab. Det resulterede i, at VE-opstiller ikke ønskede at gå videre med det ansøgte projekt.
- For Fannerup-arealet besluttede Kommunalbestyrelsen, at der skulle ske en reduktion fra ca. 303 ha. til ca. 160 ha., med baggrund i flere planmæssige bindinger, blandt andet bevaringsværdigt landskab, værdifuldt kulturmiljø, fortidsmindebeskyttelseslinjer, fredskov og naboafstand. VE-opstiller har fastholdt deres ansøgning til kommunen om et reduceret areal på ca. 160 ha.

I forhold til vindmøller, henvises til gældende Kommuneplan 2021, hvor Kommunalbestyrelsen har vedtaget en retningslinje om, at der som udgangspunkt ikke planlægges for nye vindmølleområder i Norddjurs Kommune. Kommunalbestyrelsen ser dog positivt på mulighederne for øget opstilling af vindmøller i den kommende revision af kommuneplanen jf. beslutning den 18. april 2023.

Muligheder for placering af PtX-anlæg og virksomheder med andre særlige behov for tilknytning til energiparker

Det vedlagte notat fra Energistyrelsen viser, at Power-to-X (PtX) kan indgå i en energipark, enten ved placering i selve energiparken eller i nærheden af en energipark - for eksempel i et erhvervsområde.

Erhvervsstyrelsen vurderer, at Grenaa vil være den mest relevante placering af PtX i Norddjurs Kommune. Energistyrelsen har oplyst, at oplysninger fra Energinet indikerer, at det ikke vil være muligt at etablere en direkte linje mellem en af de to potentielle energiparker og erhvervsarealer i Grenaa.

Forvaltningen vurderer på den baggrund, at det på nuværende tidspunkt ikke tyder på, at der vil blive tale om planlægning for et PtX-anlæg i forbindelse med de to potentielle energiparker i Norddjurs Kommune.

Det vedlagte notat fra Erhvervsstyrelsen viser desuden, at der er potentialer i at give virksomheder mulighed for at placere sig i nærheden af energiparker. Planmæssigt vil placering af virksomheder i nærheden af de potentielle energiparker i Norddjurs Kommune kræve nye arealudlæg til erhverv i det åbne land. Det vedlagte lovforslag lægger netop op til at gøre det muligt at udlægge byzonearealer i det åbne land i forbindelse med en energipark, hvor der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for placeringen. Forvaltningen bemærker, at Statens fokus er på større produktionsvirksomheder, og det er forvaltningens vurdering, at muligheden for at planlægge for erhvervsområder i nærheden af energiparker ikke er tiltænkt mindre virksomheder.

Særlige lokale interesser

Som beskrevet ovenfor har VE-opstillere tidligere ansøgt kommunen om igangsætning af planlægning ved Hevringholm og Fannerup. VE-opstillere frafaldt imidlertid ansøgning ved Hevringholm på grund af reduktion men fastholdt ansøgning om et reduceret areal på ca. 160 ha ved Fannerup.

Igangsætning af planlægningen ved Fannerup i kommunalt regi afventer imidlertid afslutning af andre verserende solcelle-sager. Der har derfor ikke på nuværende tidspunkt været afholdt høringer i kommunalt regi vedrørende Fannerup, som ville kunne belyse eventuelle lokale interesser.

Statslig eller kommunal planlægning

I dialogen med Plan- og Landdistriktsstyrelsen er et af de centrale spørgsmål, hvem der skal stå for planlægningen af anlægget. Af det vedlagte lovforslag om energiparker fremgår det, at de respektive resortministre bliver tillagt en særskilt kompetence, der giver mulighed for at overtage kommunernes beføjelser efter henholdsvis planloven, miljøvurderingsloven, naturbeskyttelsesloven, miljøbeskyttelsesloven og museumsloven for de statslige udpegede energiparker. Forvaltningen har ikke modtaget yderligere præcisering fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen.

Ifølge lovforslaget vil der gælde særlige gunstige vilkår for planlægning for energiparkerne, som ikke vil gælde for øvrige VE-anlægs planlægning i Norddjurs Kommune.

En fordel ved at lade Staten varetage planlægningen for energiparkerne kan være, at der opnås en klar adskillelse mellem planlægningen for henholdsvis energiparkerne og ikke-udpegede energiparker, og dermed bedre udgangspunkt for forståelsen af de to ”regelsæt”, der planlægges efter. Til gengæld er der stadig mange ukendte faktorer ved statslig planlægning for eksempel om graden af borgerinvolvering.

En statslig planlægning vil desuden betyde, at kommunens ressourcer uændret kan prioriteres til planlægning for de VE-anlæg, der er ansøgt på normal vis i kommunalt regi. Det må dog forventes at kommunen, trods statslig planlægning, vil bruge nogle ressourcer, dog væsentligt mere begrænset end hvis Kommunalbestyrelsen beslutter, at Norddjurs Kommune vil stå for planlægningen af energiparkerne.

Hvis Kommunalbestyrelsen beslutter, at Norddjurs Kommune vil stå for planlægningen af energiparkerne, har det en betydning for den nugældende prioritering af planlægning for de VE-anlæg, der er ansøgt på normal vis og som pt afventer.

I øvrigt

Til orientering er vedlagt en oversigt over udvalgte kommuners tilbagemelding til Styrelsen vedrørende Regeringens udspil til potentielle arealer til energiparker i de respektive kommuner. Til orientering er desuden vedlagt Norddjurs Kommunes høringssvar fra august 2022 til forslag til lov om ændring af planloven, hvor det bl.a. tilkendes gives, at Norddjurs Kommune ser frem til den daværende lovændring og også gerne ser lempelser, der går endnu videre end det lovforslag, der var i høring.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til Kommuneplanen.

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser.

Lovgrundlag

Planloven og ny lov om statsligt udpegede energiparker. Forslag er sendt i høring fra den 5. februar til den 4. marts 2024.

Indstilling

Plan, Byg- og Miljøchefen indstiller, at der skal tages stilling til, om

1. der er opbakning fra Kommunalbestyrelsen til energipark indeholdende solceller og vindmøller
 - a. ved Hevringholm
 - b. ved Fannerup
2. Kommunalbestyrelsen ønsker, at der gives muligheder for placering af PtX-anlæg og/eller virksomheder med andre særlige behov for tilknytning til energiparkerne.
3. Kommunalbestyrelsen
 - a. selv vil planlægge for energiparkerne, eller
 - b. om der efterspørges statslig planlægning, dog med forbehold, da det endnu ikke er præciseret, hvad det indebærer.

Beslutning i Miljø- og Teknikudvalget den 05-03-2024

Miljø- og Teknikudvalget indstiller:

Kommunalbestyrelsen i Norddjurs Kommune ønsker at arbejde for den grønne omstilling.

Kommunalbestyrelsen bakker derfor op om etablering af energiparker.

Dog tager Kommunalbestyrelsen forbehold i forhold til de konkrete arealer ved Hevringholm og Fannerup. Dette med henvisning til, at Kommunalbestyrelsen ønsker at forholde sig til de konkrete arealer/projekter på et mere oplyst grundlag.

Afbud:

Jens Meilvang (I)

Beslutning i Økonomiudvalget den 12-03-2024

Et flertal i Økonomiudvalget bestående af Kasper Bjerregaard (V), Lars Møller (A), Benny Hammer (C), Sebastian Grauert (I), Kasper Vindbjerg (F), Ulf Harbo (Ø), Jens Kannegaard Lundager (O) og Diana Mikkelsen (Æ) tiltrådte indstillingen.

Tom Bytoft (A) tog forbehold.

Bilag:

1 - 3550347	Åben	Faktaark VE-ordninger	(120335/23)	(H)
2 - 3550348	Åben	Notat til kommunedialog Power-to-X og energiparker	(120336/23)	(H)
3 - 3550349	Åben	One-pager vedr. produktionsvirksomheder Erhvervsstyrelsen	(120337/23)	(H)
4 - 3550345	Åben	Præsentationskort Norddjurs	(120333/23)	(H)
5 - 3550355	Åben	Høringsbrev	(120342/23)	(H)
6 - 3550356	Åben	Høringsdokument	(120343/23)	(H)
7 - 3550359	Åben	Udspil - Mere grøn energi fra sol og vind på land	(120346/23)	(H)
8 - 3564848	Åben	Politisk aftale om energiparker (dec 2023).	(4147/24)	(H)
9 - 3564844	Åben	Høringssvar vedr. arealer i NDK	(4143/24)	(H)
10 - 3575668	Åben	Lov om statsligt udpegede energiparker	(12881/24)	(H)
11 - 3580074	Åben	Præsentation fra webinar om kommunedialog	(16505/24)	(H)
12 - 3583715	Åben	Notat: Kommuners tilbagemeldinger om energiparker	(19531/24)	(H)
13 - 3578919	Åben	NDK Høringssvar fra august 2022	(15495/24)	(H)